

Elementy pedagogiki Marii Montessori

Pedagogika Marii Montessori to jeden z najbardziej znanych nurtów ostatnich kilkunastu lat. Elementy tej metody z dużym powodzeniem stosowane są w placówkach opieki nad dziećmi do lat 3. Podstawą pedagogiki Montessori jest założenie, że każde dziecko jest inne i praca z nim wymaga zastosowania indywidualnego planu rozwojowego, w którym ujęte są zarówno możliwości, jak i umiejętności dziecka, które pozwalają nabywać mu nowe kompetencje w sposób samodzielny i efektywny. Hasło „Pozwól mi to zrobić samemu” są myślą przewodnią tego nurtu. Zadaniem opiekuna jest podążanie za dzieckiem, a to ono samo jest najważniejszym nauczycielem, natomiast głównym założeniem jest pokazanie dziecku jak wykonywać różne czynności i pozwolić mu wykonać je samodzielnie.

Pedagogika Montessori opiera się na kilku elementarnych zasadach:

1. *Zasada swobodnego wyboru (pracy wolnej)* – mówi ona o tym, że dziecko ma pracować swobodnie, bez presji i przymusu ze strony opiekuna lub grupy, wybierając czynność i materiały, które go w danym momencie interesują. Dziecko samo decyduje także o tym gdzie i w jakim czasie podejmuje daną czynność, a także czy weźmie udział w zajęciach grupowych;
2. *Zasada porządku* – każdy przedmiot znajdujący się w sali ma swoje miejsce i musi on wrócić w to miejsce po zakończonej pracy. Porządek jest również związany z estetyką pomieszczeń – materiały, struktury, kolory czy kształty mają zachęcać dzieci do aktywności;
3. *Zasada ograniczenia* – mówi ona o tym, że dzieci mogą robić to co je interesuje, ale tym samym nie przeszkadzając innym. Przykładem może być fakt, że stosowane pomoce są dostępne tylko w 1 egzemplarzu, więc dzieci muszą poczekać na swoją kolej, jeśli chcą z czegoś skorzystać.
4. *Zasada izolowania trudności* – zasada ta odnosi się do materiału rozwojowego. Stosowane pomoce mają służyć konkretnym celom;
5. *Zasada transferu (kontynuacji)* – mówi o tym, że cały materiał montessoriański stanowi spójną i logiczną całość. Dziecko może przenieść to, czego do tej pory się nauczyło na kolejny poziom edukacji lub z powodzeniem stosować nowe umiejętności i wiedzę w życiu codziennym;
6. *Zasada własnego działania i powtarzania* – dziecko wykonuje takie czynności, które chce i powtarza ile tyle razy ile potrzebuje, rozwija się bowiem zgodnie z własnym programem wyznaczonym przez swoje zainteresowania, potrzeby i możliwości;
7. *Zasada samokontroli* – mówi ona o tym, że dziecko poprzez swoje działanie jest samo stwierdzić czy wykonuje czynność poprawnie, znaleźć ewentualny błąd i go skorygować.

Ważnym elementem w pracy metodą Montessori są pomoce dydaktyczne, zwane materiałami Montessori. Można je podzielić na kilka grup:

- Materiał do ćwiczeń z praktycznego życia – związany z samoobsługą, troską o środowisko, zwyczajami i normami społecznymi;
- Materiał sensoryczny – rozwijający poznanie zmysłowe, służy pobudzaniu aktywności umysłowej;
- Materiały do nauki języka, matematyki, kultury i innych dziedzin wiedzy;
- Materiały artystyczne związane z ekspresją muzyczną, plastyczną i zręcznościową dziecka;
- Materiały religijne, np. przedstawiające przypowieści biblijne.

W metodzie Montessori dużą rolę odgrywa miejsce, w którym przebywają dzieci. Wszystkie przedmioty znajdujące się w sali mają być na takiej wysokości, aby dzieci mogły z nich swobodnie korzystać. Ułożone są one według poziomu trudności. Przestrzeń podzielona jest na konkretne „kąciki”: życia praktycznego, sensoryczny, matematyczny, kulturowy, językowy czy rozwoju motoryki dużej.

Z roku na rok przybywa placówek opartych na metodzie Montessori, zdobywając wielu zwolenników wśród rodziców maluszków. W wielu żłobkach stosuje się wybrane elementy pracy z metody montesoriańskiej, które z dużym powodzeniem wpływają korzystnie nie tylko na harmonijny rozwój dzieci, ale także na ich samodzielność i niezależność.

Opracowała: Aneta Suhecka